

„Brouzdání“: významy slovesa *brouzdat*

Anastasia Rozhkova

Sloveso *brouzdat* (*se*) je běžnému uživateli českého jazyka dobře známo. Proto by mi někdo mohl položit zcela oprávněnou otázku, a to: proč potřebujeme toto „brouzdání“? Tento jazykový koutek by měl sloužit k odpovědi na tuto otázku. Nejprve se podíváme do slovníků, abychom si ujasnili některé aspekty tohoto slovesa z hlediska jeho významu a vztahů k jiným slovům.

Z hlediska významového je sloveso *brouzdat* ve Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost definováno takto: „Chodit (vlhkým) prostředím: brouzdat (*se*) v řece, trávou“. Informace o tom, s jakými slovy se toto sloveso běžně pojí, lze najít ve Slovníku slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení: „Brouzdat *se*, brouzdat *ned. někde*; něčím: Děti *se brouzdají v potoce*. – „Rád *se brouzdám rosou*“, zpívá *se* v písničce. Celé odpoledne *jsme brouzdali čerstvě napadaným sněhem*.“

Jednou večer při vyhledávání některých dalších informací potřebných ke studiu jsem narazila na užití slovesa *brouzdat* ve spojení *brouzdat po internetu*. Údaje z databáze Českého národního korpusu svědčí mimochodem i o nízké frekvenci výskytu slovesa *brouzdat* ve spojení *brouzdat na internetu*. Ať už u spojení *brouzdat po internetu*, nebo u spojení *brouzdat na internetu* jde podle mě o jiný význam slovesa *brouzdat* než výše o zmíněný význam „chodit (vlhkým) prostředím“.

To je právě odpověď na naši otázku. „Brouzdáme“ významy slovesa *brouzdat*, nejen abychom připomněli význam definovaný ve Slovníku spisovné češtiny, ale abychom si také upřesnili význam slovesa v takovém spojení jako *brouzdat po internetu*.

Klíč k dalšímu významu slovesa *brouzdat* ve spojení *brouzdat po internetu* nám může poskytnout slovník *Nová slova v češtině. Slovník neologizmů 2*. Tady najdeme zmínku o slovesu *brouzdat* ve významu „prohlížet, procházet webové stránky; surfovat, brázdit, brousit: brouzdat novinami; *brouzdat po Internetu*; anonymně *se brouzdat Internetem*“. Není divu, že tento význam slovesa *brouzdat* je zachycen ve slovníku neologizmů, poněvadž v tomto případě jde o neosémantismus, tj. o slovo „s novým významem“ (jak je uvedeno v Novém encyklopedickém slovníku češtiny).

Zajímavostí podle mého názoru je zvláště to, jak ke vzniku nového významu slovesa *brouzdat* došlo. Význam „prohlížet, procházet webové stránky“ je motivován formou anglického slovesa *to browse*, které má význam: „To look for information on a computer, especially on the Internet“ (jak je uvedeno v *Macmillan English dictionary for advanced learners*). Odůvodnění tohoto vztahu jsem našla v příspěvku Jitky Mravinacové *Neosémantizmy vzniklé pod vlivem cizího jazyka*, ve kterém je poukázáno na to, že „domácí slovo převzalo pojmenovací funkci cizího výrazu proto, že jeho forma (zvukem, grafikou) tento cizí výraz připomíná“ (viz v knize *Neologizmy v dnešní češtině*). Jako podpora myšlenky o existenci souvislosti mezi českým výrazem *brouzdat* a anglickým slovesem *to browse* může sloužit podle mého názoru i to, že v novějších anglicko-českých a česko-anglických překladových slovnících můžeme najít překlad anglického slovesa *to browse* pomocí českého výrazu *brouzdat*, a naopak.

Pozoruhodným postřehem ve výše zmíněném příspěvku je také poznámka, že „neosémantizace [proces vzniku nového významu] domácího slova vlivem formy anglického lexému [slova] je do určité míry podmíněna též jeho sémantikou“ [významem]. To je v podstatě upozornění na jistou míru významové souvislosti neosémantizmu *brouzdat* s domácím českým slovesem *brouzdat*, která se odráží ve významovém posunu neosémantického slovesa *brouzdat* ve vztahu k anglickému slovesu *to browse*. V příspěvku je zdůrazněno, že lze s jistou mírou pravděpodobnosti mluvit o tom, že u neosémantizmu *brouzdat* „došlo k určitému významovému posunu, a to směrem ke slovesům pohybu“. Autorka stati dále konstatuje, že neosémantizmus má „na rozdíl od anglického *browse* obecný význam „pohybovat se nějakým prostorem, někudy [...]“, čímž se sémanticky přiblížil domácím slovům“ ve významu „chodit bez cíle; toulat se“ (tento význam je uveden ve Slovníku spisovného jazyka českého).

Na konci našeho pojednávání o významech slovesa *brouzdat* už bychom mohli mít jasnější představu o tom, k čemu je nám takové „brouzdání“ významy slovesa *brouzdat* (ba dokonce významy jakýchkoli slov). To bychom potřebovali z toho důvodu, že v sobě významy slov mohou občas skrývat různé zajímavé, jemné zvláštnosti, o nichž zpravidla nenajdeme žádné svědectví ve slovnících.